KVALITETSPROGRAM

FÖR DETALJPLANER FÖR

VÄSTLÄNKEN

STATION CENTRALEN

ANALYS PLANFÖRSLAG INFÖR GRANSKNING 2015-12-10

TILLÄMPNING AV UTVÄRDERINGSVERKTYGET

Bakgrund

Västlänkens stationer kommer att förändra vardagslivet för regionens invånare, beröra många och betyda mycket för både upplevelsen och bilden av Göteborg. Utformningen av mötet mellan staden och stationen blir avgörande för regionkärnans identitet och attraktivitet, liksom för kollektivtrafikens attraktivitet och konkurrenskraft.

Kvalitetsprogrammet handlar om att ta gemensamt ansvar för att skapa mänskliga, behagliga och trygga miljöer kring järnvägens möte med staden. Fokus ligger på att göra de ”mjuka” värdena möjliga att diskutera och utvärdera att få gemensamma definitioner av prioriterade kvaliteter för kvalitativa stadsrum liksom formulering av riktlinjer som tydliggör vad som behöver uppnås. Syftet med kvalitetsprogrammet är att omgestaltningen av platserna, i och med etableringen av stationerna, ska ta tillvara befintliga kvaliteter.

Kvalitetsprogrammet för detaljplaner för Västlänken är framtaget av White på uppdrag av Projektgrupper för framtagande av detaljplaner för Västlänken, järnvägstunnel och stationerna Centralen, Haga, Korsvägen. I arbetet har representanter från Göteborgs Stads olika förvaltningar, Trafikverket och Västtrafik deltagit, främst genom seminarier, där huvuddragen på de prioriterade kvaliteterna och riktlinjerna definierades.

Utvärderingsverktyg

Utvärderingsverktyget är framtaget för att vara ett stöd för de projektgrupper som arbetar med detaljplanerna men det bör även användas vid övriga utformnings- och gestaltningsarbeten liksom vid genomförandet. Utvärderingsmetoden kan användas under hela processen både för nulägesanalys och vid kontinuerliga uppdateringar när nya utformnings- och gestaltningsförslag tas fram. Verktyget är ett stöd för att skapa en gemensam nulägesbild och en gemensam önskad framtidsbild.

Kvalitetsrosen ger en snabb, visuell helhetsbedömning av hur väl samtliga kvaliteter finns på platserna idag. Rosen är uppbyggd av alla de fyra prioriterade kvaliteterna och indelad i deras olika riktlinjer. Kvalitetsrosen kompletteras med en matris som dokumenterar motiveringen till värderingarna. Till respektive prioriterad kvalitet finns även en karta som dokumenterar arbetsgruppens utvärdering och gör den mer platsspecifik.

Process

Analyser av nuläge och planförslag har utförts genom workshops i 4 steg
1. Genomgång nuläge/planförslag och kvalitetsprogram.
2. Gruppvis utvärdering av nuläge/planförslag med stöd av de vägledande frågorna för respektive riktlinje.
3. Gruppvis värdering enligt kvalitetsrosen och markering i karta.
4. Gemensam slutdiskussion och jämkning av resultatet i kvalitetsrosen.

Nuläge
Nulägesanalysen gjordes av arbetsgruppen för respektive station vilken huvudsakligen bestod av projektledare och planhandläggare. Ett större område analyserades för att se stationsläget i sitt sammanhang och förstå förutsättningarna ur ett stadsbyggnadsperspektiv. Arbetsgruppen utvärderade nuläget genom frågorna under varje riktlinje i ”analys nuläge”. Baserat på resultatet av utvärderingen togs en handlingsplan fram som pekar på befintliga kvaliteter som bör bevaras liksom vilka de kvaliteter är som saknas och bör tillföras på platsen. Analysen som gav en bild av hur kvaliteterna uppfattas på platsen idag stämdes i efterhand av med den utökade arbetsgruppen för respektive station.

Förslag
För att täcka in alla kompetenser och synvinklar analyserades förslaget i den utökade arbetsgruppen för respektive station. I grupper om 4-7 deltagare utvärderades planförslagen med vägledning av frågorna i ”analys förslag”. Grupparbetet följdes av gemensam diskussion där kvalitetsrosens resultat jämkades mellan grupperna. Analysen av förslaget syftade till att värdera om kvaliteterna och riktlinjerna uppnåtts enligt handlingsplanen. Analysens resultat är vägledande för den fortsatta bearbetningen av förslagen.

Sammanställning
Kvalitetsrosen ger en gemensam helhetsbild av gruppernas värdering av nuläge respektive förslag utifrån hur väl riktlinjerna levs upp till på platsen. Matrisen sammanställer de diskussioner som fördes i grupperna under genomförda workshops av nuläge respektive förslag. Här har ingen jämkning av resultatet gjorts varför resultatet bitvis kan verka inkonsekvent och motsägelsefullt. Detta för att visa på de olika synvinklar och perspektiv som framkom under arbetet.

Reflektioner

I nuläget var det viktigt att se platsen i ett större sammanhang och förstå dess relation till den omgivande staden. Under förslagsanalysen låg fokus på förslaget och ett snävare kartutsnitt, i jämförelse med nuläget, utvärderades. Detta medförde att kvalitetsrosen från nulägesanalysen i vissa fall fått justeras i efterhand för att få ett med planförslaget jämförbart resultat. Vill man fokusera på specifika platser, kan det vara nödvändigt att ändra kartutsnitt. Men det är viktigt att då vara medveten om att det medför viss problematik i jämförelsen mellan kvalitetsrosor.

Analysworkshops tar tid. Kvalitetsprogrammet i sin helhet är ett stort material som har visat sig svår för deltagarna att på förhand sätta sig in i. Det är totalt 19 riktlinjer att gå igenom och alla grupper har inte alltid hunnit gå igenom samtliga. Detta har lösts genom att grupperna startat med olika teman och det slutliga materialet kompletterats i slutdiskussionen. Minst en halvdag rekommenderas för varje workshoptillfälle.

Grupperna har i viss utsträckning värderat förslagen olika beroende av vilken roll workshopdeltagarna har i projekten och beroende på hur långt planförslagen varit utvecklade. Vissa har i större utsträckning värderat ambitionen med projekten medan andra i större utsträckning kritiskt granskat materialet och vad som faktiskt kan utläsas därav. Båda perspektiven är betydelsefulla då det är viktigt att gemensamt i arbetsgruppen samtala om ambitionen utifrån värden och medvetandegöra vad som inte framkommer i materialen. Utvärderingsmodellen har på så vis fungerat bra som processverktyg för att på ett systematiskt vis fokusera på värden gemensamt i arbetsgrupperna. Det har visat sig att vissa riktlinjer varit för tidigt att utvärdera. Olika aspekter framkommer vid olika tidpunkt i processen, det är således angeläget att kontinuerligt utvärdera förslagen efterhand som de utvecklas.

Förberedelser för, dokumentation vid och processguidning vid workshops samt denna sammanställning har gjorts av Hilda Hallén, SBK.

SAMMANSTÄLLNING
ANALYS PLANFÖRSLAG GRANSKNING CENTRALEN

RIKTLINJER FÖR:
URBAN KARAKTÄR

	Representativ utformning En läsbar stad är både intressant och begriplig. Platsens historia och dess roll i staden – då som nu – speglas i utformningen av resandets funktioner, i markgestaltningen och belysning liksom i en eventuell förtätning med nya byggnader. Stationerna utgör viktiga funktioner i staden och detta behöver framgå av gestaltningen. Det ger både särprägel och förankring.	Vad blir platsens framtida historia och vilken roll kommer den att spela i staden? Märks det i den fysiska miljön? (markera platser där det kommer att synas och värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Den nya stationen kommer bli en av de viktigaste knutpunkterna i Västsverige. Att det är en viktig och strategisk plats kommer synas i den fysiska miljön. Hög omsorg om material och gestaltning är centralt, så att bebyggelse och platser skall kunna åldras med värdighet. Det är också viktigt att inte fastighetsägaren ”tvingas” att bygga maximalt av ekonomiska skäl. Siktlinjer och att huvudbyggnaden annonserar sig mot omgivningen är vitalt. Det är också angeläget att få Bergslagsparken att kopplas samman med bergslagsbanans stationshus. I liggande förslag är det otydligt om hållplatsstråket tillhör parken eller huset. Viktigt att de tre delarna bilds ihop, risken är annars att det här bildas en barriär. + 1.5
	Samspel med omgivningen Utformningen av platserna samspelar med karaktären, innehållet och skalan på angränsande stadsmiljöer. Visuella kopplingar, under alla tider på dygnet, tillsammans med tydliga samband och stråk underlättar människors rörelser och integrerar platsen i staden. Platsen blir en pusselbit i det stora hela.	Vilka angränsande stadsrum och funktioner blir intressanta att ”signalera” mot platsen? Kommer de att synas på/från platsen? Även när det är mörkt? (markera platser där de syns och värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Det finns goda förutsättningar för att koppla samman området med omgivningarna i öster. Det är svårare i väst pga. att här ligger in och utfarter för buss samt ramper. Det är viktigt att värna om siktlinjer mot stråk och landmärken för att vägleda till omgivande stadsdelar. Landmärken i området är bl.a. Hisingsbron, Skansen Lejonet, läppstiftet och Hotell Post. Det är viktigt att få tydlighet i stråken vid och genom Nils Erikssonsterminalen då den i norr kopplar vidare till den befintliga staden. Arbeta vidare med Bergslagsboulevardens gestaltning och hur den på ett tydligt vis kopplar samman området med omgivande platser. +1
	Befolkat dygnet runt Urbana miljöer är levande dygnet runt och innehåller både verksamheter, service och bostäder liksom publika målpunkter. Stationerna, deras innehåll och den mänskliga aktivitet som här genereras bildar navet som tillsammans med omgivande stadsmiljöer gör att platser och byggnader befolkas både dag och natt. Stadsrummen runt stationerna görs inbjudande och trygga genom att vistelseytor och huvudstråk för gående placeras i anslutning till bebyggelse med öppna och över dygnet befolkade bottenvåningar.	Vilka funktioner och målpunkter kommer det att finnas? Var blir det vistelseytor och huvudstråk för gående? (markera på kartan) Ligger vistelseytorna och stråk i anslutning till befolkade bottenvåningar? Blir de överblickbara både i dagsljus och i mörker? Blir det en funktionsblandning? (värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Platsen kommer vara välbefolkad stora delar av dygnet. Uppgångarna fungerar som huvudfunktioner i området, men även andra funktioner i byggnaderna kan vara betydande målpunkter likväl som Regionens hus, Bergslagsparken och Bergslagsbanans stationshus. Platsen beräknas att dagtid bli en av de mest välbefolkade platserna i Göteborg med många och tydliga målpunkter. Under natten 22-01 är det inte lika välbefolkat men fortfarande avgår både tåg och taxibilar. 01-06 finns risk för att området är folktomt och att det inte heller finns taxibilar. I denna planen finns mycket lite nattbefolkning (bostäder), i omkringliggande områden i norr och nordost finns möjlighet för en mer betydande befolkning även nattetid. +1
	Blandning av karaktärer Blandningen av olika skalor, arkitektur, material och färger ger spännande stadsrum där mycket kan hända samtidigt. Möten mellan olika tidsepoker skapar upplevelserika och varierade platser runt stationerna. Tilläggen till stadsrummen ska få tillåtas att synas och vara vår tids bidrag till en kvalitativ och varierad stadsmiljö. Att blanda in vatten och grönska i den byggda miljön skapar både rikare upplevelser och bättre mikroklimat.	Blir det en blandning av karaktärer? (värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Det kommer bli en stor blandning av karaktärer. Hur karaktären i upplevs styrs bland annat av vilka verksamheter som finns på platsen och bebyggelsens olika tidsepoker. Det kommer vara mycket nybyggt på platsen men omgivande bebyggelse som t.ex. Nils Erikssonsterminalen och Bergslagsbanans stationshus i den närmaste omgivningen berättar om platsens historia och bidrar till en mångfald av karaktärer. För att få en helhet på platsen är det viktigt att hålla ihop golvet. +2
	Upplevelser i ögonhöjd Den urbana karaktären bygger på att många rör sig till fots. Stadsrum som stimulerar gående är upplevelserika i ögonhöjd, med varierad utformning av vistelseytor och med levande, aktiva bottenvåningar mot befolkade stråk.	Kommer den mänskliga skalan och den upplevelserika stadsmiljön i ögonhöjd att finnas på platsen? (markera var på kartan och värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Takhöjden i entrévåningar regleras i planen vilket styr så att det ej läggs bostäder eller kontor i dessa lägen. Detaljplanen styr dock inte vilka verksamheter som kommer finnas. Hur placering av cykelrum och sophantering hanteras samt öppenheten i fasader, är väldigt viktigt för upplevelsen i markplan. +1 (då det inte styrs helt i detaljplan)

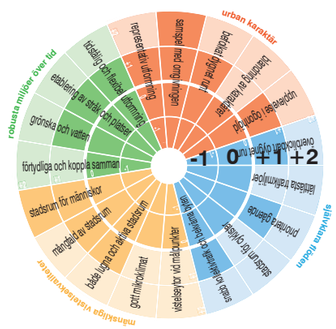

Bedömningsskala

-1. Uppfylls inte alls i området eller på enstaka men isolerade delar av området

0. Uppfylls på enstaka men sammankopplade delar av området – ok/godkänt

+1. Uppfylls för alla viktiga platser och stråk i området

+2. Uppfylls inom hela området.

SAMMANSTÄLLNING
ANALYS PLANFÖRSLAG GRANSKNING CENTRALEN

RIKTLINJER FÖR:
SJÄLVKLARA FLÖDEN

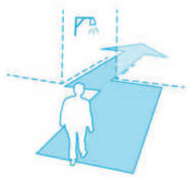	**Överblickbart dygnet runt** Utformningen av platser och stråk gör det lätt att läsa av vad som är huvudstråken för gående och cyklister. Det ska vara lätt att orientera sig till och från stationsuppgångar och hållplatslägen, likväl som till publika målpunkter i omgivningen och till stråken som leder vidare i staden. Rätt utformad hjälper belysningen till med orienterbarheten och gör platser och stråk överblickbara, trivsamma och trygga även under kvällar och nätter.	Vilka viktiga målpunkter kommer det att finnas i omgivningen och på platserna? (markera på kartan) Hjälper utformingen av den fysiska miljön till att vägleda till dessa? Hur upplevs det under den mörka tiden på dygnet? (värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Hur mycket trafik kommer det bli i området? Cyklister? Bilar? Kollektivtrafik? Shared space är ett bra sätt att skapa en helhet i området men det är inte funktionellt för alla. Shared space är t.ex. mycket svårt för synskadade, rullstolsburna och äldre. Det finns risk att dessa grupper inte kommer våga eller känna sig bekväma med att använda området. Shared space ytan utanför Swedish Taste tas upp som ett dåligt exempel. Tydlighet i stråk till och från målpunkter är en aspekt att arbeta vidare med! +o,5
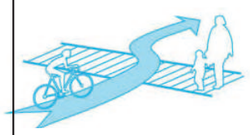	**Lättlästa trafikmiljöer** Platserna runt stationerna samlar många olika typer av trafikanter. Utformningen visar tydligt med färger, material och möblering vilka trafikanter som har tillgång till ytan och vem som har företräde i olika korsningssituationer. Under dygnets mörka timmar tydliggörs detta genom belysningens styrka, karaktär, placering och höjd.	Blir det tydligt vilket trafikslag som har företräde i stadsrummen och i de olika korsningspunkterna? Markera platser där det blir tydligt vilka trafikslag som har tillträde och/eller företräde på kartan. (värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Platsen blir väldigt lättläst i vissa lägen men väldigt svårläst på andra håll. Vissa lägen där det kommer bli konflikter mellan gående och bussar är särskilt svåra. Det behövs en tydligare redovisning av vilket trafikslag som har företräde i svåra punkter och inom planen generellt. Det är viktigt att bygga ihop parken och befintlig byggnad, så att gatan inte blir en barriär. +1.
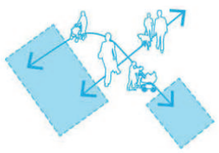	**Prioritera gående** Utformningen signalerar att gående är prioriterade genom att ge dem gott om utrymme i stråk och på platser. Viktiga gångstråk kopplas närmaste och naturligaste vägen, och i mötet med andra trafikanter visas tydligt att gående har företräde.	Vilka ytor kommer att prioriterar gående? (markera på kartan) Blir dessa ytor sammankopplade till gångprioriterade stråk som gent kopplar ihop dels platsens olika delar och dels platsen med den omgivande staden? (värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Området får målkonflikter då det finns konflikter mellan gående och trafik. Det går dock inte att prioritera gående i alla lägen i planen då detta är en kollektivtrafiknod och kollektivtrafiken måste prioriteras. Tillgängligheten bör dock bearbetas i förslaget. Stationsplatsen och i riktning upp mot Hisingsbron är inte ett prioriterat stråk för gående. Det är i liggande förslag väldigt brett i läget där bron landar (stråket från huvudentrén upp på Hisingsbron). Kan platsen utvecklas mer som Vasagatan genom att dela upp gatan senare (se kartan)? +1
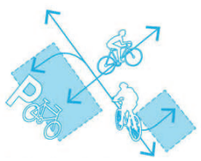	**Stadsrum för cyklister** På platsen finns cykelbanor som ansluter till sammanhängande cykelvägnät i staden. För passerande cyklister bör det finnas stråk där konfliktpunkterna med gående eller andra trafikanter är få. Cykelparkeringar ordnas nära stationer och andra målpunkter.	Var blir det cykelbanor till platsen och på platsen samt var blir det cykelparkeringar? (markera på kartan) Når cykelbanorna fram till och över platsen och blir cykelparkeringar placerade vid målpunkter och blir de tillräckligt stora? (värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Cyklister är inte prioriterade i området, platsen är begränsad och gående ska prioriteras enligt politiken vilket innebär att cyklister kommer komma i andra han och situationen för dem blir inte optimal. Nu finns cykelparkering i anslutning till västlänksstationen, har andra pendlare (pendlare på ytan) nära till cykelparkering? Att behöva ta sig över gångfartsområden för att nå cykelparkeringar blir inte bra, hur kan det lösas? Det är inte bra om cykelparkeringar ligger på andra sidan av kollektivtrafiken. Skall man söderut som cyklist måste man nästan cykla runt Nordstan. 0
	Snabb kollektivtrafik och bekväma byten God framkomlighet för den lokala kollektivtrafiken är en förut-sättning för att den ska bli attraktiv, liksom att bytet mellan tåg, buss, spårvagn och båt är enkelt och bekvämt. Välgestaltade, befolkade, dagsljusbelysta och väderskyddade resandemiljöer av tillräcklig storlek utifrån resandemängden gör hela resan behaglig och bidrar även till platsernas identitet och liv.	Vilka resandefunktioner kommer det att finnas i området? (markera på kartan) Får kollektivtrafiken en god framkomlighet? Blir det enkelt att byta? Av vilken kvalitet blir resandeytorna? Blir de tillräckligt stora för resandemängden? (värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Platsen har mycket goda möjligheter att bli en bra och effektiv bytespunkt om man arbetar hårt med utformningen av stationen, vilket ännu inte syns tydligt i planen. Ytorna kommer fungera bra för vuxna pendlare men blir svårare för andra grupper så som barn, synskadade och personer med rörelsehinder. Angöringspunkter för funktionsnedsatta ligger i dagsläget inte i bra lägen. + 1,5

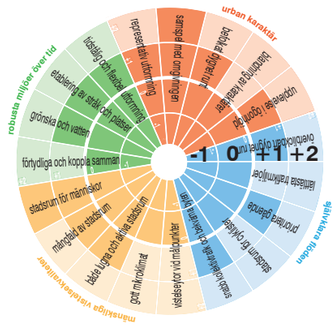

Bedömningsskala

-1. Uppfylls inte alls i området eller på enstaka men isolerade delar av området

0. Uppfylls på enstaka men sammankopplade delar av området – ok/godkänt

+1. Uppfylls för alla viktiga platser och stråk i området

+2. Uppfylls inom hela området.

SAMMANSTÄLLNING
ANALYS PLANFÖRSLAG GRANSKNING CENTRALEN

RIKTLINJER FÖR:
MÄNSKLIGA VISTELSEKVALITETER

	Vistelseytor vid målpunkter Platser att vistas på skapas på attraktiva ytor nära målpunkter, synligt placerade, i bra väderstreck och med utsikt över omgivningen. Vistelseytor av olika storlek och karaktär behövs, både sådana med tillräckligt utrymme för att samla en större grupp människor och utrymmen där mindre grupper av människor kan trivas.	Kommer det att finnas vistelseytor på platsen som uppfyller riktlinjerna? (markera var på kartan) Blir det “godkända” vistelseytor vid alla publika målpunkter och hållplatser? (värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Hela planområdet är en målpunkt som kommer bli en väldigt intensiv plats med saker att göra på varje hörn. Var det är möjligt att plantera träd måsta studeras för att kunna skapa grönska på platsen och träd i strategiska lägen. Parken med trappor blir en viktig grön något lugnare plats. +2 (Med reservation för ”dead ends” vid huvudentrén, se gul prick).
	Gott mikroklimat Stationer befolkas i alla väder och under alla årstider. Ett bra mikroklimat förlänger säsongen då det är skönt att vistas ute, för både resenärer och andra. Genom rätt placering och utformning får vistelseytorna maximal solbelysning samt vindskydd på vår, höst och vinter. Vistelseytor skapas som både kan bidra till önskat stadsliv på platsen och bli ett komplement vid väntan för byte. Vegetation och vatten ger skugga och svalka heta sommardagar samt bidrar till en “positiv” ljudmiljö.	Hur blir mikroklimatet på vistelseytorna? (värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Stora delar av de offentliga ytorna ligger i norrläge, med det finns ändå förutsättningar för att skapa platser med behagligt mikroklimat. Gatten mellan byggnadsvolymer släpper igenom solljus till de offentliga ytorna. Skalan och hur bebyggelsen är uppbruten hjälper till att minska vidproblematiken i området. En komplicerad plats är söder om huvudentrén, här krävs det väderskydd för att kunna få ett bra mikroklimat. + 1 (Med reservation för att mikroklimatet noga studeras vidare i den fortsatta processen.)
	Både lugna och aktiva stadsrum Platserna och stråken ska tillsammans erbjuda ett varierat utbud av både lugna och aktiva stadsrum. Nära stationerna behöver det finnas vilsamma och bullerskyddade vistelseytor, gärna med utblick mot platsen och hållplatserna, men även mer aktiva ytor med plats för stadslivets rörelser och händelser. Vistelseytorna ska medge olika användningar och vara anpassade för olika människors behov, och kunna erbjuda möjligheter till både vila och aktiviteter under dygnets alla timmar.	Hur blir utbudet av aktiva och lugna vistelseytor? Kommer de att finnas vid alla publika målpunkter och hållplatser? (markera på kartan och värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Även om platsen kommer bli väldigt aktiv med många bullerkällor i omgivningen finns det förutsättningar för att i området skapa både aktiva och lugnare platser. Bergslagsparken blir lugnare och grönare än omgivningen. Taken är en resurs att arbeta in i förslaget. Angöring och tillgänglighet är ett problem som ej är löst än. +2
	Mångfald av stadsrum Platserna och stråken ska erbjuda en varierad stadsmiljö, med en mångfald av vistelseytor som kan ha både kommersiell och ickekommersiell användning. Nära stationerna ska det alltid finnas vistelseytor av kvalitet som är “fria” att använda. Genom att bevara och förtydliga befintliga karaktärer för den byggda miljön och för den grönblå strukturen, och komplettera med nya rumsliga kvaliteter, grönska och vatten får platserna både trivsel och en utformning som väcker intresse.	Hur blir utbudet av olika stadsrum, byggda, gröna och blå? Kommer det att finnas plats för både kommersiell och ickekommersiell användning? (markera var på kartan och värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Det finns plats för en mångfald av platser. Bergslagsparken bidrar med grön ickekommersiell yta. Varje gata behöver också grönska, gärna i form av träd. Publika gröna ytor på taken är en möjlighet om man tänker stad i flera nivåer. Perrongerna är också vistelseytor där människor kommer spendera tid här och på andra väntytor är det viktigt med kvalitet. +2
	Stadsrum för människor Mänsklig skala innebär att stadsrum där människor vistas utformas med mått som skapar närhet och en detaljering som är intressant också när man kommer nära. Upplevelsen av stadsrummen ska utgå från den gående människans hastighet.	Blir skalan på stadsrummen mänsklig? Upplevs de anpassade för den gåendes hastighet? (värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Entréplan regleras i detaljplanen för att möjliggöra för verksamheter. Det är viktigt för den gående vad som händer i kvarteren längs med stråken. Kvarteren är uppbrutna vilket ger variation i stadsrummen. Den södra gatan med in och utfart för buss och Hisingsbron är svåra platser för det gående. Vindförhållandena på platsen behöver studeras. Vissa områden är önskvärda att kunna blåsas ur för att ventilera bort partiklar, men många gånger behövs åtgärder för att skapa lä. Att den gröna parken får bra vindförhållanden är viktigt. +2.

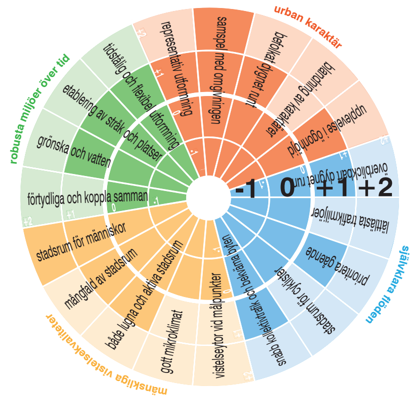

Bedömningsskala

-1. Uppfylls inte alls i området eller på enstaka men isolerade delar av området

0. Uppfylls på enstaka men sammankopplade delar av området – ok/godkänt

+1. Uppfylls för alla viktiga platser och stråk i området

+2. Uppfylls inom hela området.

SAMMANSTÄLLNING
ANALYS PLANFÖRSLAG GRANSKNING CENTRALEN

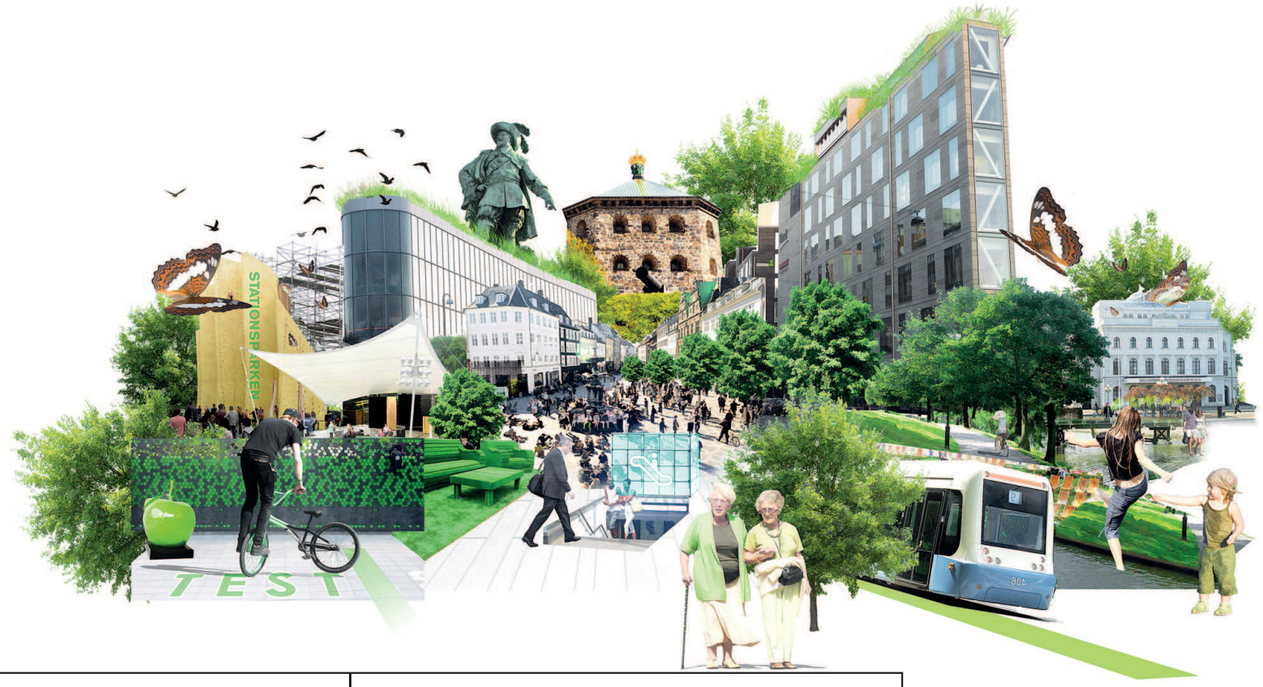

RIKTLINJER FÖR:
ROBUSTA MILJÖER ÖVER TID

	Förtydliga och koppla samman De övergripande stadsstrukturerna som skapat dagens rörelsemönster och användningar av staden som helhet ska bevaras, förtydligas och förstärkas. Stationerna måste bli en inkorpererad del i strukturen och stationsuppgångarna blir då nya pusselbitar i denna stadsstruktur, av stor betydelse för stadens fortsatta utveckling.	Hur blir de övergripande stadsstrukturerna på och i anslutning till platsen? (markera på kartan) Blir de tydligt avläsbara och kontinuerliga? (värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	De övergripande stråken är tydliga och ambitionen är att centralstationen blir en länk i staden mellan stadsdelar. Kopplingen mellan centralen och den nya huvudentrén är dock ett svårt stråk. Möjligheten med en underjordisk passage i väst-östlig riktning kan undersökas, kanske att samordna med skyddsrum? Siktlinje genom byggnader är önskvärt för att få överblickbarhet och tydlighet för bättre flöden och orientering. Tydliga siktlinjer mot Skansen lejonet och Hisingen är viktiga. +1
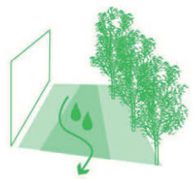	**Grönska och vatten** Inslag av grönska och vatten gör platserna tåliga för både värmeböljor, stark vind och slagregn. Det ger platserna karaktär och en rytm som visar årstidernas växlingar. Man kan ta vara på befintliga miljöer eller göra tillägg av nya gröna och blå element vid omgestaltningen av platserna och stråken. Det behöver alltid finnas tillgång till gröna eller blå stadsrum vid stationerna eller i deras direkta närhet.	Vilka inslag av grönska och vatten kommer det att finnas på platsen? (markera på kartan och värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Grönska och eller vatten kommer finnas i Bergslagsparken på taken, eventuellt i öppna dagvattensystem såsom raingardens och vid älven som ligger alldeles nära planområdet. Det finns bra möjligheter för att platsen skall upplevas som grön. +2
	Etablering av stråk och platser Genom att fånga upp rörelser från befintliga gång- och cykelstråk blir platsen från början en del i stadens vardagsliv. Redan tidigt i utbyggnadsprocessen kan platser och stråk etableras i människors medvetande genom att bevara och förstärka rörelser och befintligt stadsliv med nya mötesplatser och mål-punkter i området. Något som kan åstadkommas både med temporära och permanenta åtgärder.	Vilka målpunkter kommer det att finnas? (markera på kartan) Finns det då vistelseytor i anslutning till dessa och hur väl kopplar gång- och cykelstråk till och från målpunkterna? (värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Många nya platser och stråk adderas och aktiveras. I dag är detta en folktom plats som domineras av trafik. Det kommer bli gångfartsområde över hela området, cykelstråk förbi området att ansluta till finns redan i dag. På norra sidan av bergslagsbanan kommer det finnas cykelstråk som leder igenom området. +2
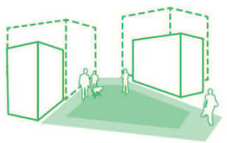	**Tidstålig och flexibel utformning** En tidstålig utformning innebär att platserna och bebyggelsen kan klara av en etappvis utbyggnad, med kvaliteterna och riktlinjerna uppnådda av “godkänd” kvalitet för varje etapp. Byggnationen kommer att påverka stadsrummen under lång tid. Markgestaltningen kräver tåliga material som åldras vackert och en generalitet i utformningen som inte blir daterad eller låsande för platsernas användning och framtida utveckling. Byggnader behöver utföras med omsorg och god kvalitet men de kan tillåtas vara mer specifika och tidsbundna. Även provisoriska utformningar måste klara av att både vara flexibla och gedigna.	Blir det stadsstrukturer och stadsmiljöer som stödjer en tidstålig utformning? (värdera hur helheten uppfyller riktlinjen på kvalitetsrosen och motivera värderingen i matrisen plus jämför med nuläget)	Svårt att svara på detta utifrån detaljplaneperspektiv, det kommer vara byggarbetsplats under väldigt lång tid, hur området byggs ut i vilka etapper blir väldigt viktigt. Byggtiden är svår men det färdiga resultatet ser bra ut. Ambitionen är att ytorna runt huvudbyggnaden skall vara klara när byggnaden tas i bruk. 2024 bör huvudbyggnaden vara i ett tydligt sammanhang med flöden till från befintlig omgivning. Efter byggtiden kommer detta vara en av stadens viktigaste knutpunkter. +2 (med reservation för byggtiden och västra änden av planen)

Bedömningsskala

-1. Uppfylls inte alls i området eller på enstaka men isolerade delar av området

0. Uppfylls på enstaka men sammankopplade delar av området – ok/godkänt

+1. Uppfylls för alla viktiga platser och stråk i området

+2. Uppfylls inom hela området.

KVALITETSROSEN - VISUELL HELHETSBEDÖMING
ANALYS PLANFÖRSLAG CENTRALEN
INFÖR GRANSKNING

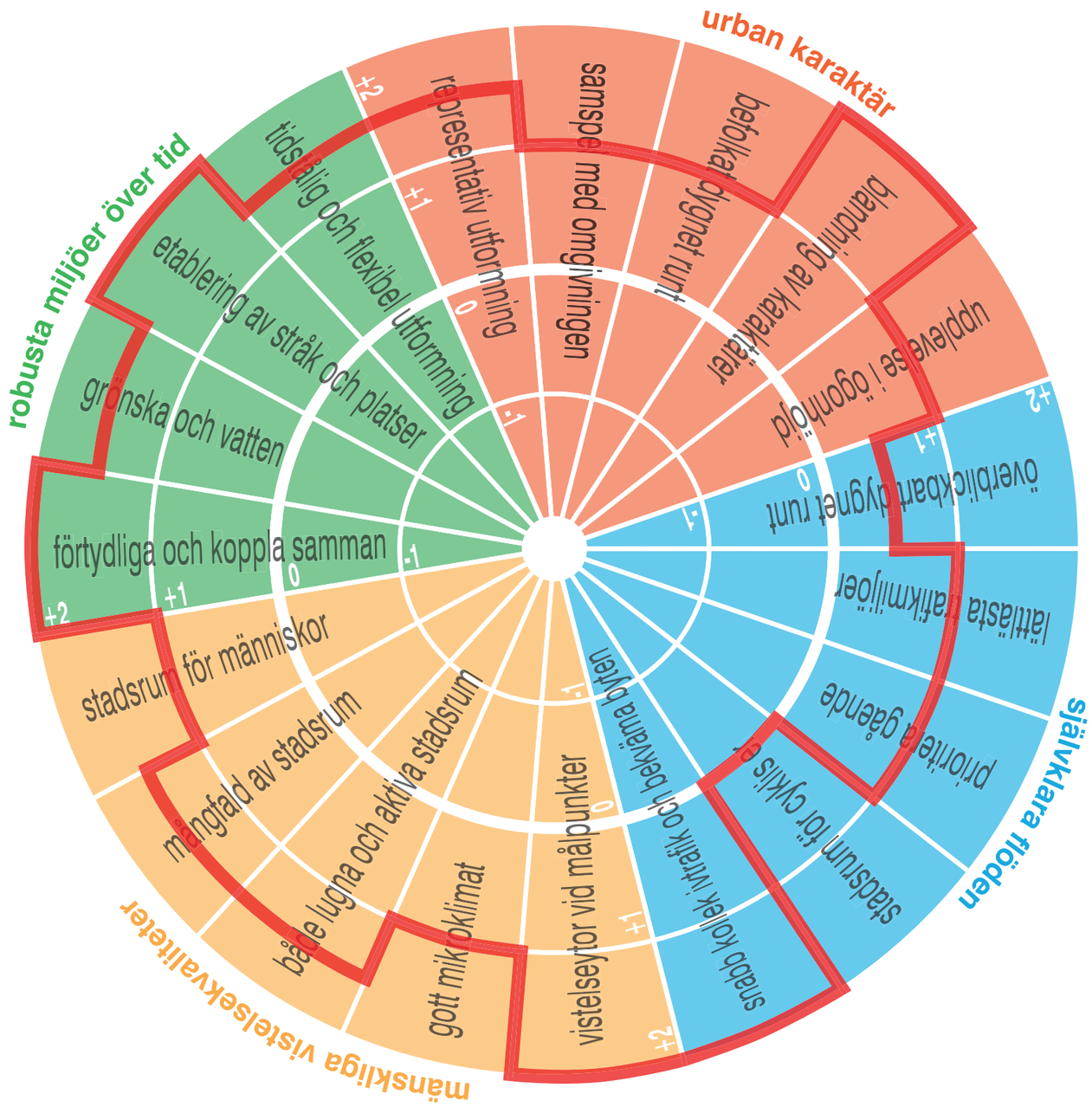

Bedömningsskala

-1. Uppfylls inte alls i området eller på enstaka men isolerade delar av området

0. Uppfylls på enstaka men sammankopplade delar av området – ok/godkänt

+1. Uppfylls för alla viktiga platser och stråk i området

+2. Uppfylls inom hela området.

KVALITETSROSEN - VISUELL HELHETSBEDÖMING
ANALYS NULÄGE/ PLANFÖRSLAG INFÖR GRANSKNING
SVART: NULÄGE
RÖD: PLANFÖRSLAG INFÖR GRANSKNING

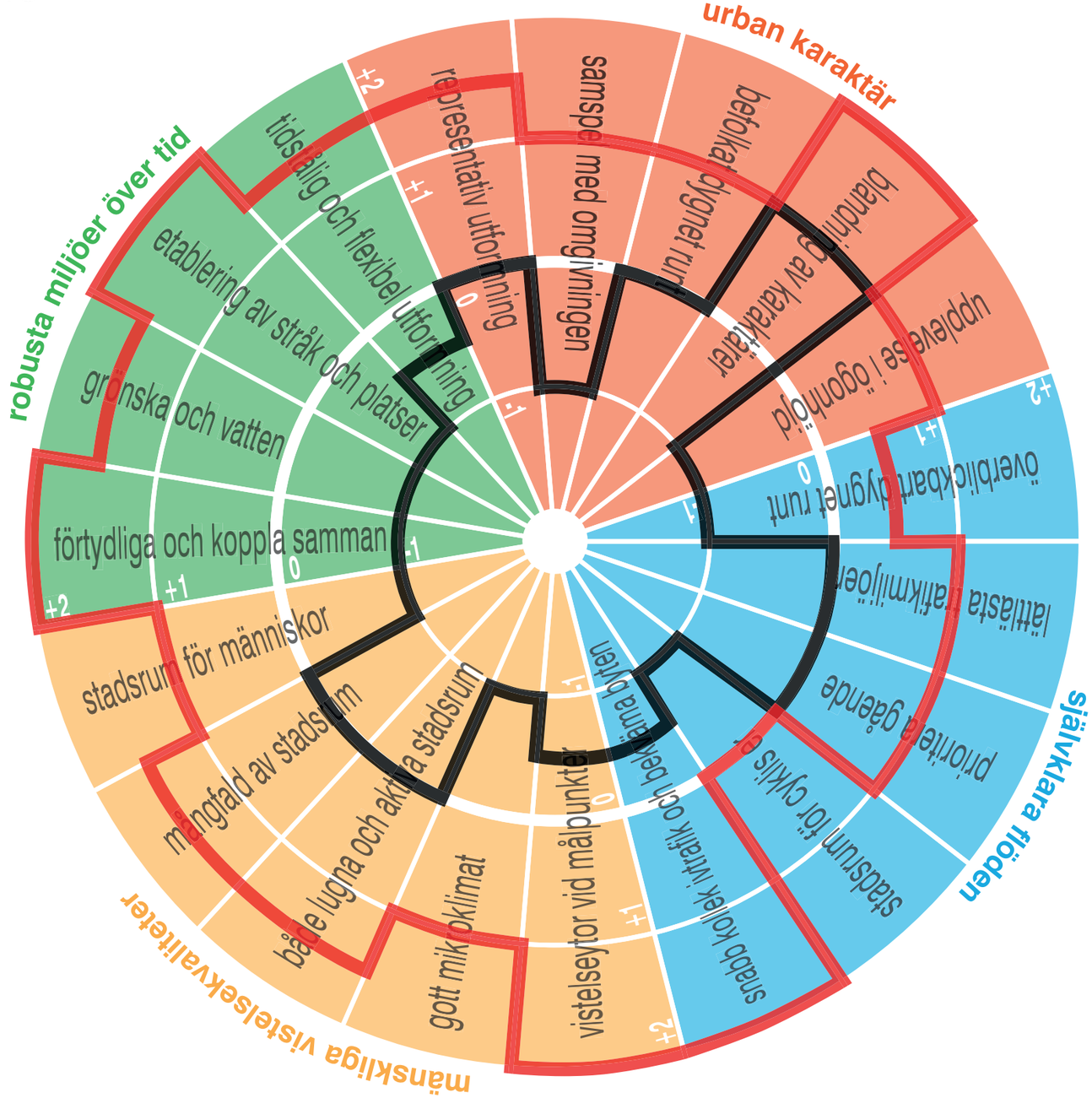

Bedömningsskala

-1. Uppfylls inte alls i området eller på enstaka men isolerade delar av området

0. Uppfylls på enstaka men sammankopplade delar av området – ok/godkänt

+1. Uppfylls för alla viktiga platser och stråk i området

+2. Uppfylls inom hela området.

KVALITETSROSEN - VISUELL HELHETSBEDÖMING
ANALYS PLANFÖRSLAG CENTRALEN INFÖR SAMRÅD

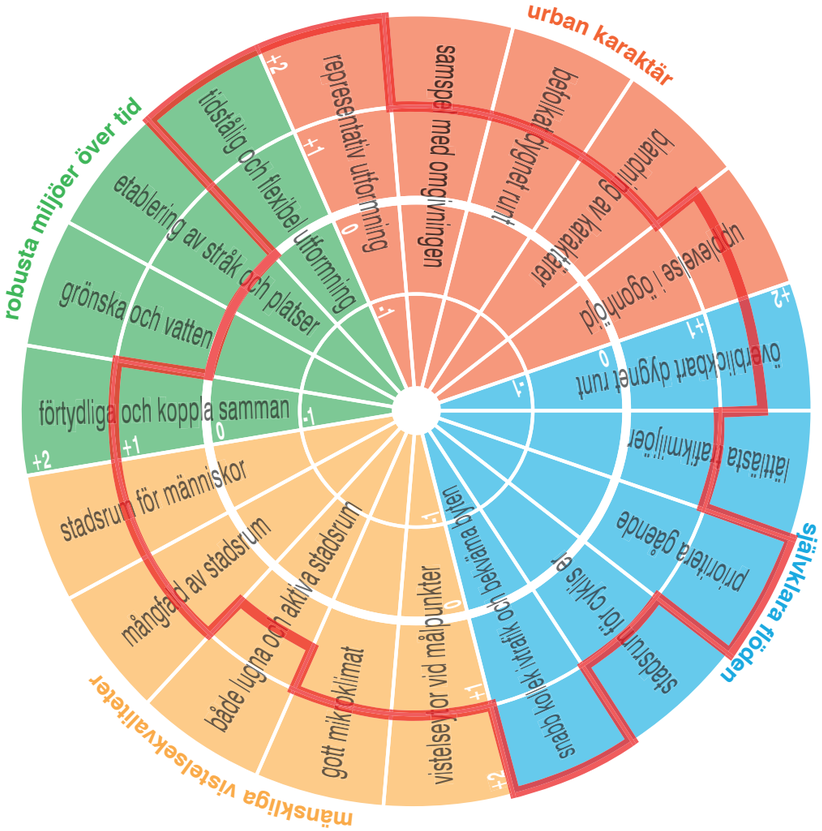

Bedömningsskala

-1. Uppfylls inte alls i området eller på enstaka men isolerade delar av området

0. Uppfylls på enstaka men sammankopplade delar av området – ok/godkänt

+1. Uppfylls för alla viktiga platser och stråk i området

+2. Uppfylls inom hela området.

MÄNSKLIGA VISTELSEKVALITETER ROBUSTA MILJÖER ÖVER TID

Sammanfattning planförslag

Förtydliga koppla samman	• Bergslagsgatan blir tydlig och kontinuerlig. • Tillkommande byggnader skapar större tydlighet i stadsstrukturen.
Grönska och vatten	• Det största inslaget av grönska på platsen utgörs av Bergslagsparken. • Det kommer finnas grönska längs Bergsslagsgatan. • Jobba med trädsättning samt gröna tak och väggar.
Etablering av stråk och platser	• I stort är det svårt att säga vilka nya målpunkter som tillkommer (för tidigt att avgöra). • Bergslagsgatan blir tydlig koppling till staden. • Kopplingen söderut förbi Drottningtorget är bristfällig för cyklister.
Tidstålig utformning	• För tidigt att säga.
Vistelseytor vid målpunkter	• Mindre ytor finns i direkt anknytning till mittuppgångens huvudentré, platsen här ger ett splittrat uttryck, vart ska man sitta/vänta? • Tänk på att det är olika behov olika tider på dygnet och olika delar av året.
Gott mikro-klimat	• Stora träd ger skugga och svalka i Bergslagsparken. • Kan inslag av fontäner läggas till?
Både lugna och aktiva stadsrum	• Det kommer finnas många aktiva ytor i området med mycket folk i rörelse. • Bergslagsparken blir ett tillskott till området med stor betydelse den står för en lugn plats i ett annars aktivt område.
Mångfald av stadsrum	• Kommersiella verksamheter kommer finnas i området, Bergslagsparken står för det största offentliga ickekommersiella stadsrummet i området.
Stadsrum för människor	• Området kommer bli ganska storskaligt. • Det vore bra om man kunde bygga i nivåer med aktiva fasader i bottenvåning. • Bergslagsparken har den mänskliga skalan.

URBAN KARAKTÄR SJÄLVKLARA FLÖDEN

Sammanfattning planförslag

Representativ utformning	• Platsens identitet som resandenod stärks. • Stationsparken anknyter till äldre idéer. • Värna siktlinjer mot Skansen Lejonet.
Samspel med omgivningen	• Stråket längs Bergslagsgatan är viktigt för att koppla till staden och vattnet. • De stora träden i Bergslagsparken ska synas väl och signalera park till omgivningen. • Bergslagsbanans stationshus ska synliggöras som en kulturhistorisk koppling. • Arbeta med hur huvudentrén samspelar med omgivningen.
Befolkat dygnet runt	• Bergslagsgatan är ett huvudstråk. Det är viktigt hur Bergslagsgatan korsar under brons nedfart då det kommer kännas som en barriär för gående att korsa under bron. • Det är svårt skapa funktionsblandning med inslag av bostäder i området pga. buller.
Blandning av karaktärer	• Det kommer bli en blandning av karaktärer, av lågt, högt, gammalt, nytt, fult och snyggt, i området.
Upplevelser i ögonhöjd	• Målsättningen är att det skall bli en mänsklig skala med aktiva fasader och vägledande siktlinjer i ögonhöjd. • Det är viktigt att lägga entréer mot gatan. • Att ha taxibilar längs fasad riskerar att skapa en passiv yta som inte bidrar till öppenhet och den mänskliga skalan.
Överblickbart dygnet runt	• Stråket längs Bergslagsgatan och Nils Ericsonsgatan är tydligt i riktning mot Nordstan. Det blir viktigt här att arbeta med ljusdesign och belysning för att skapa ett tydligt, attraktivt och tryggt stråk.
Lättlästa trafikmiljöer	• Bergslagsgatan är tydlig i sin utformning. Träd poängterar gatans dignitet och skapar trivsel, gott klimat samt är vägledande. • När det gäller hänvisning till bilar behöver det tänkas extra på handikappanpassning och att färdtjänst kommer fram.
Prioritera gående	• Fotgängare ska vara största högsta prioritet stationsområdet.
Stadsrum för cyklister	• Otydligt hur cykelbanor går förbi Drottningtorget. • Fortfarande många konfliktpunkter mellan cyklar och andra trafikslag.
Snabb kollektivtrafik och bekväma byten	• Samma som i nuläge och fler pendeltåg. • Kollektivtrafiken har god framkomlighet och resandefunktionerna utvecklas med tillkommande tågtrafik.

KVALITETSROSEN - VISUELL HELHETSBEDÖMING
ANALYS NULÄGE/ PLANFÖRSLAG INFÖR SAMRÅD

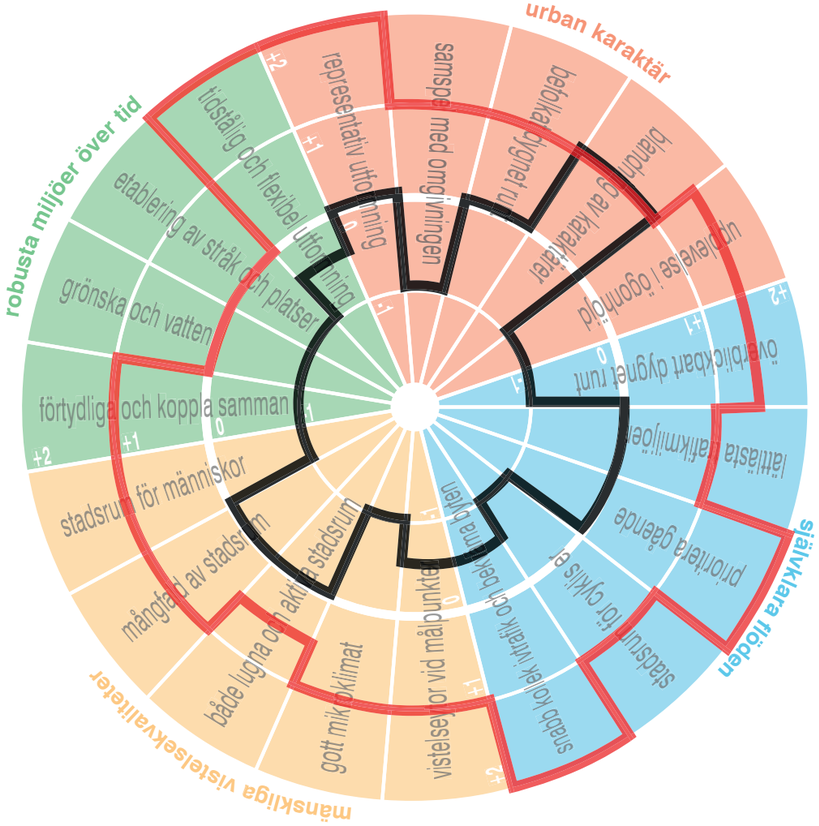

Bedömningsskala

-1. Uppfylls inte alls i området eller på enstaka men isolerade delar av området

0. Uppfylls på enstaka men sammankopplade delar av området – ok/godkänt

+1. Uppfylls för alla viktiga platser och stråk i området

+2. Uppfylls inom hela området.

ROBUSTA MILJÖER ÖVER TID

	Handlingsplan nuläge	Sammanfattning planförslag
Förtydliga koppla samman	Tydliggör stråk och kopplingar för alla trafikslag.	• Bergslagsgatan, tydlig och kontinuerlig. • Tillkommande byggnader skapar större tydlighet i stadsstrukturen.
Grönska och vatten	Öka andelen grönska i området och tydliggör kopplingar till älven.	• Det största inslaget av grönska på platsen utgörs av Bergslagsparken. • Det kommer finnas grönska längs Bergsslagsgatan. • Jobba med trädsättning samt gröna tak och väggar.
Etablering av stråk och platser	Skapa vistelseytor vid målpunkter och tydliggör kopplingar till och mellan omkringliggande platser och målpunkter.	• För tidigt att avgöra vilka nya målpunkter som tillkommer. • Bergslagsgatan blir en tydlig koppling till staden. • Kopplingen söderut förbi Drottningtorget är bristfällig för cyklister.
Tidstålig utformning	Värna de element på platsen och i omgivningen som har historisk koppling. Tex: Bergslagsbanans stationshus med närliggande träd och siktlinjer till Skansen Lejonet.	• För tidigt att säga.

MÄNSKLIGA VISTELSEKVALITETER

	Handlingsplan nuläge	Sammanfattning planförslag
Vistelseytor vid målpunkter	Öka kvaliteten på vistelseytor utomhus och komplettera med kvalitativa platser vid de målpunkter som i dag saknar vistelseytor.	• Mindre ytor finns i direkt anknytning till mittuppgångens huvudentré, platsen här ger ett splittrat uttryck, vart ska man sitta/vänta? • Tänk på att det är olika behov olika tider på dygnet och olika delar av året.
Gott mikro-klimat	Ta tillvara sollägen, grönska och kontakten med vattnet för att skapa platser med gott mikroklimat.	• Stora träd ger skugga och svalka i Bergslagsparken. • Kan inslag av fontäner läggas till?
Både lugna och aktiva stadsrum	Skapa vistelseytor vid målpunkter och tydliggör kopplingar till omkringliggande platser.	• Det kommer finnas många aktiva ytor i området med mycket folk i rörelse. • Bergslagsparken blir ett tillskott till området med stor betydelse den står för en lugn plats i ett annars aktivt område.
Mångfald av stadsrum	Komplettera med grönska vid målpunkter och tydliggör kopplingar till omkringliggande platser.	• Kommersiella verksamheter kommer finnas i området, Bergslagsparken står för det största offentliga ickekommersiella stadsrummet i området.
Stadsrum för människor	Minska bildominansen och prioritera gående i större utsträckning.	• Området kommer bli ganska storskaligt. • Det vore bra om man kunde bygga i nivåer med aktiva fasader i bottenvåning. • Bergslagsparken har den mänskliga skalan.

URBAN KARAKTÄR

	Handlingsplan nuläge	Sammanfattning planförslag
Representativ utformning	Värna om det på platsen som berättar om platsens historia.	• Platsens identitet som resandenod stärks. • Stationsparken anknyter till äldre idéer. • Värna siktlinjer mot Skansen Lejonet.
Samspel med omgivningen	Skapa tydliga stråk och kopplingar till omkringliggande funktioner och stadsrum.	• Stråket längs Bergslagsgatan är viktigt för att koppla till staden och vattnet. • Träden i Bergslagsparken ska synas väl och signalera park till omgivningen. • Arbeta med hur huvudentrén samspelar med omgivningen.
Befolkat dygnet runt	Komplettera med funktioner som i större utsträckning befolkar området över hela dygnet.	• Det är viktigt hur Bergslagsgatan korsar under brons nedfart då det kommer bli en barriär för gående att korsa under bron. • Det är svårt att skapa funktionsblandning med bostäder i området pga. buller.
Blandning av karaktärer	Utveckla blandningen av karaktärer i området för att få en större mångfald.	• Det kommer bli en blandning av karaktärer, av lågt, högt, gammalt, nytt, fult och snyggt, i området.
Upplevelser i ögonhöjd	Utveckla den mänskliga skalan i området för att få ett attraktivt stadsrum som stimulerar gående.	• Målsättningen är att det skall bli en mänsklig skala med aktiva fasader och vägledande siktlinjer i ögonhöjd. • Placera entréer mot gatan. • Att ha taxibilar längs fasad riskerar att skapa en passiv yta som inte bidrar till öppenhet och den mänskliga skalan.
Överblickbart dygnet runt	Skapa tydliga stråk och kopplingar till omkringliggande publika målpunkter såsom tex: Trädgårdsföreningen, Nordstaden och innerstaden.	• Stråket längs Bergslagsgatan och Nils Ericsonsgatan är tydligt i riktning mot Nordstan. Det blir viktigt här att arbeta med ljusdesign och belysning för att skapa ett tydligt, attraktivt och tryggt stråk.

SJÄLVKLARA FLÖDEN

	Handlingsplan nuläge	Sammanfattning planförslag
Lättlästa trafikmiljöer	Minska bildominansen och skapa tydliga stråk som i större utsträckning prioriterar gående.	• Bergslagsgatan är tydlig i sin utformning. Träd poängterar gatans dignitet och skapar trivsel, gott klimat samt är vägledande. • När det gäller hänvisning till bilar behöver det tänkas extra på handikappanpassning och att färdtjänst kommer fram.
Prioritera gående	Minska bildominansen och prioritera gående i större utsträckning.	• Fotgängare ska vara högsta prioritet i hela stationsområdet.
Stadsrum för cyklister	Skapa tydliga och kontinuerliga cykelvägar. Cykelparkering bör finnas nära målpunkter i anslutning till cykelvägen.	• Otydligt hur cykelbanor går förbi Drottningtorget. • Fortfarande många konfliktpunkter mellan cyklar och andra trafikslag.
Snabb kollektivtrafik och bekvämma byten	Öka tydligheten för byte mellan regionstrafik och stadstrafik.Öka kvaliteten på utomhusytor och vid hållplatser.	• Samma som i nuläge och fler pendeltåg. • Kollektivtrafiken har god framkomlighet och resandefunktionerna utvecklas med tillkommande tågtrafik.